

Savikuopat ja valtaojat sorsien poikueympäristöiksi

- ilmoita kohteesi kosteikkokartoitukseen

Monen peltoaukean laidalta löytyy pajukon ympäröimiä umpeenkasvaneita savimonttuja ja peltojen keskellä virtaavia jyrkkäreunaisia valtaoja. Harvemmin näitä kohteilta sorsia löytää, mutta pienellä kunnostuksella niistä on mahdollista tehdä erinomaisia sorsien poikueympäristöjä.

▲ Pienkosteikkojen arvo vesilinnuille on suurimmillaan silloin, kun savikuopat ja valtaojat ovat sorsien suosiman vesistön välittömässä läheisyydessä tai ne muodostavat yhtenäisen verkoston peltojen liepeillä. Jotta kunnostetuilla savimontuilla ja ojilla olisi merkitystä poikueille, olisi niiden yhteispinta-alan oltava vähintään puoli hehtaaria.

Parhaimmillaan 500 metrin pituiselta kunnostetulta ojanpätkältä on tavattu neljä heinäorsapoikuetta. Kunnostettujen ojien varret ja savimonttujen rantapensaikat reunavyöhykkeineen tarjoavat elinympäristöä sorsien lisäksi myös peltoriistalle, kuten peltopyylle ja rusakolle.

Tämäkin savimonttu kelpaa sorsille, kun rantapuusto on raivattu ja yhtenäinen vesikasvimatto siirretty viereisen pellon lannoitteeksi. Kun samalla peltoaukealla on kunnostettujen monttujen ja ojien verkosto, ja pienpedot pidetään kurissa, sorsapoikueita alkaa pian vilistä viljelysten lomassa.

Rantapuuston raivausta ja kevyttä ruoppausta

Pusikoituneen savimontun peruskunnostus on rantojen raivaus. Korkeat varisten tähytyspuut sekä yhtenäiset pajukot tulee raivata kuoppien ympäriltä. Jonkin verran matalaa, alle metristä pensaikkoo on kuitenkin hyvä jättää, sillä se antaa suojaa sorsille ja peltopyylle. Jyrkkiä rantapenkkoja loiventamalla ja yhtenäistä vesikasvillisuutta poistamalla luodaan sorsanpoikasten tarvitsemää matalaa ja kasvillisuuden kirjoma ruokailualueita.

Loivia penkkoja ja lietekuoppia

Suorat ja jyrkkäreunaiset ojat eivät tarjoa ravintoa ja suojaa sorsapoikueille. Jyrkät reunat sortuvat helposti, ja oja täytyy vähitellen, mikä aiheuttaa jatkuvan perkaustarpeen. Leventämällä ojaa ja kaivamalla sopiviin paikkoihin tulvasanteita sekä syvempiä lietekuoppia luodaan sorsille sopivaa elinympäristöä. Leveän ojan pohjan keskellä mutkitellen virtaava alivesiuoma pysyy hyvin puhtaana – itsepuhdistuva oja on viljelijän etu.

Peltoalueiden savennettokuooppia voi hyödyntää vesiensuojelussa käyttämällä niitä laskeutusaltaina ja pienkosteikkoina. Ojien virtauksia ohjaamalla on mahdollista kierrättää pelto-ojien vesiä savennettokuooppien kautta, jolloin ojissa kulkutuva kiintoaine pysähtyy, ja kuopissa kasvava kasvillisuus sitoo liukoisia ravinteita. Valtaojien uoman leventäminen tulvasanteita kaivamalla ja mutkittelevan alivesiuoman tekeminen vähentävät uoman syöpymistä, ja siten pienentävät alavirtaan huuhtoutuvan kiintoaineen ja ravinteiden määrää. ▼

Teksti: Mikko Alhainen

Peltoalueiden savennettokuoopat kosteikkokartoitukseen

● Onko kotiseutusi peltoaukean liepeillä puolisen hehtaaria tai enemmän kunnostuskelpoisia savennettokuooppia? Jos on, ilmoita myös nämä pienemmät kohteet isompien lisäksi kosteikkokartoitukseen ja tue metsästäjäorganisaation kosteikkokohanketta.

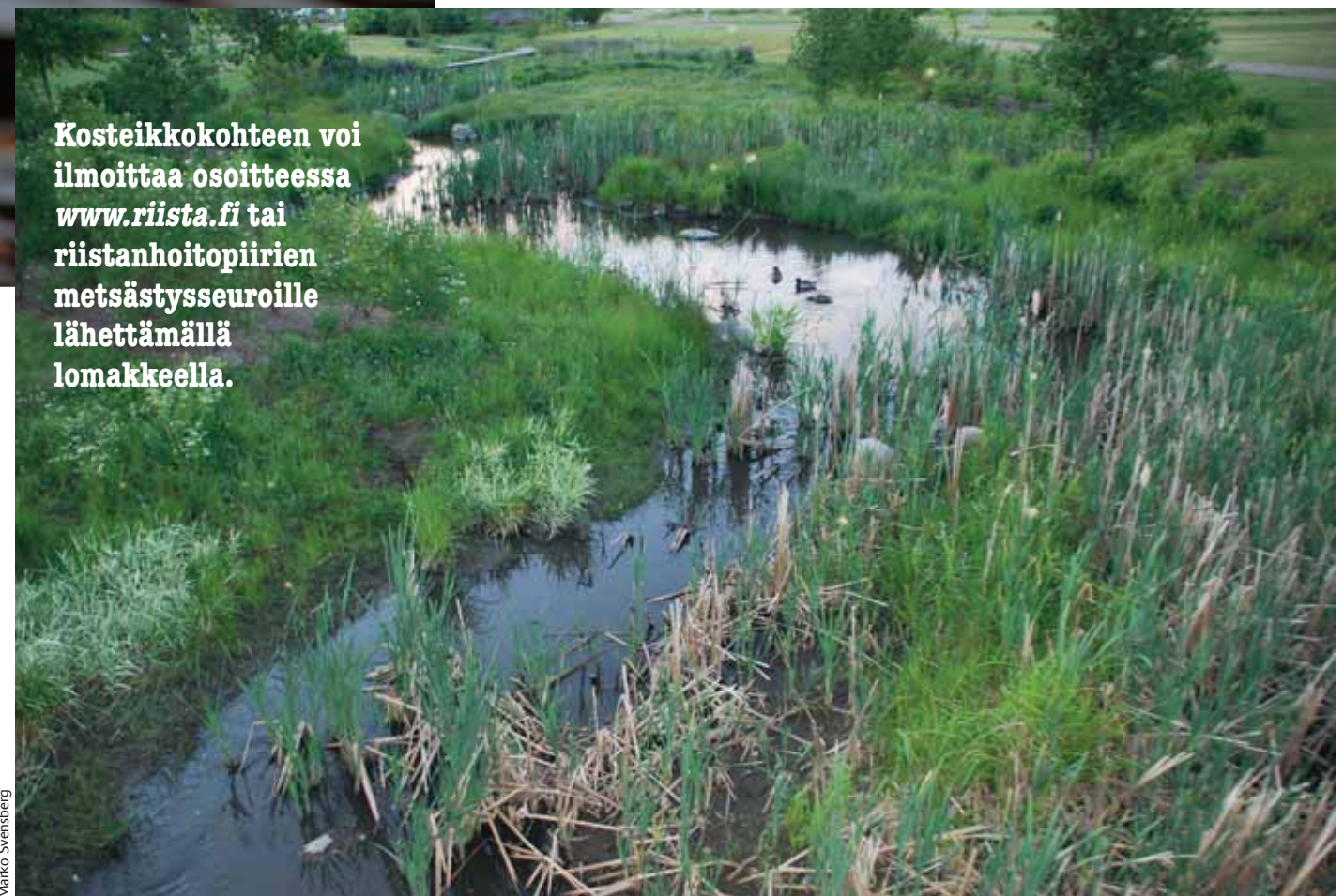
● Vesilintujen poikueympäristöjä kunnostamalla saadaan paremmat sorsakannat. Savikuoppien ja valtaojien kunnostukset ovat helposti toteutettavissa metsästysseuran tai kyläyhdistyksen talkoilla ja laajempiin hankkeisiin on mahdollista hakea esimerkiksi Leader- rahoitusta.

● Kosteikkokohteen voi ilmoittaa osoitteessa www.riista.fi tai riistanhoitopiirien metsästysseuroille lähettämällä lomakkeella.

● Kiinnostuitko oja- ja purokunnostuksista? Lisätietoja saa muun muassa www.ymparisto.fi > Suomen ympäristökeskus > Julkaisut > SYKEN esitteet > Purojen hoito maatalousalueilla – luonnonmukainen peruskorjaus

Kosteikkokohteen voi ilmoittaa osoitteessa www.riista.fi tai riistanhoitopiirien metsästysseuroille lähettämällä lomakkeella.

Marko Svensberg

Valtaojaan kaivetut tulvasanteet, lietekuopat ja pienkosteikot sekä mutkitteleva alivesiuoma tarjoavat elinympäristöä sorsille ja peltoriistalle.